

edicija
savremeni
roman

KNJIGA BROJ 1

www.dokaz.rs

ZA IZDAVAČA

Nataša Atanacković
Nebojša Zorić

PREVOD

Bojan Bosnić

LEKTURA I KOREKTURA

Dokaz izdavaštvo

DIZAJN KORICA I PRELOM

Blend Graphics

ŠTAMPA

DMD Štamparija

Beograd, 2021. | Tiraž 1000 | Prvo izdanje

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez
pismene saglasnosti izdavača.

Naslov originala:

Gabriel Krauze
WHO THEY WAS

Copyright © Gabriel Krauze 2020, 2021

Translation copyright © 2021 za srpsko izdanje, Dokaz izdavaštvo

ISBN: 978-86-81518-08-3

**GABRIJEL
KRAUZE**

**KO SU
ONI BILI**

Preveo s engleskog
Bojan Bosnić

DOKAZ IZDAVAŠTVO | BEOGRAD, 2021.

NE OBRAĆAJ PAŽNJU

ISKAČEM IZ KOLICA na pločnik i to je taj trenutak – kada iskočiš iz kola i više nema nazad – kada znaš da ćeš definitivno to uraditi, iako zbog adrenalina koji ti fura kroz telo na sekund poželiš da nisi tamo. Prikradamo se niz ulicu, ona je daleko ispred nas jer nismo ukačili tajming, ali ne smemo da potrčimo kako bismo nadoknadili vreme jer će je to upozoriti na opasnost i onda će se okrenuti ka nama, pa se prikradamo brzo. Balka¹ mi čvrsto pritiska lice i navukao sam i kapuljaču i osećam kako mi duboko u grudima adrenalin eksplodira poput umiruće zvezde, i kao da mi se celo telo svodi na lupanje srca.

Prikradam joj se brzo iza leđa i Goti je odmah tu do mene i ona nas ne čuje zbog načina na koji se krećemo – tako nisko uz tlo, u crnim pamučnim najki trenerkama koje ne proizvode uobičajeni zvuk šuškanja odeće, i beščujnim najki patikama. I u par otkucaja srca primećujem kako sve na ulici deluje kao nečija predstava bezbrižnog života – sunce koje lebdi iznad naših glava, štrčeći iz nebeskog stomaka, i kupa ulice ispod sebe bleštavilom koje se preliva preko svega; uredni nizovi savršenih kuća, podšišani zeleni žbunovi koji oivičavaju pločnike, metalni miris jutra i sada ta žena otvara kapiju i sa ulice stupa na malu dvorišnu stazu koja vodi ka njenim ulaznim vratima.

¹ Engl. *bally*: *balaclava* – fantomka (Prim. prev.)

Iako smo zajebali tajming, još uvek možemo da je šćepamo na pragu, pa počinjemo da trćimo, i dalje pokušavajući da budemo nećujni, ali sad stvarno moramo da budemo brzi da nam ne bi izmakla i hitamo kroz malu kapiju – ona je gotovo na vratima, prebira po tašni tražeći ključ – trćimo niz stazu i odjednom smo tik iza nje, mogao bih da joj dotaknem kosu, da osetim šampon i mekoću, taj skupi parfem od koga mi je gotovo muka, i u tom trenutku sve što sam ikada znao nestaje, sećanja, prošlost, budućnost, a zatim i ulica, i jutro i sve ostalo oko nas išćezava kao da zaboravljam na svet i ostaje samo ovo SAD, kristalno jasno, na pragu. I pre nego što stignem da stegnem ruke oko njenog vrata kako bih je onesvestio, ona se okreće.

I počinje da vrišti. Vidi mene – odnosno moje oći i deo usta kroz tri rupe na crnoj balki koju nosim – i kao da postaje svesna košmara u kojem nije ni znala da se nalazi, i znamo da je sada sve zajebano, jebiga, nema šanse da ovo prođe nećujno i neprimećeno, pa je hvatam, stežući joj šakom grlo dok je okrećem i pritiskam uz sebe, a Goti pokušava da joj cimne kartje sa ruke, ali iz nekog razloga ne uspeva, jako povlaći i metal joj se zariva u zglob dok više samo ga uzmi samo ga uzmi i sad više nema lupanja u mom srcu i stomaku jer mi zaista ovo odrađujemo, ništa drugo ne postoji u ovom trenutku, sve je tiho i smireno unutar mene i ja joj kažem na uvo prestani da se jebeno opireš, ali Goti nikako da joj skine sat iako mu ona sama pruža ruku i vidim da je on u fazonu koji kurac bre jer nikad se nije desilo da on nekome ne može da cimne sat – a ovaj ima dijamante skroz po koroni² tako da ga stvarno želimo, vredi barem deset-petnaest somića.

I kažem sebi ma jebiga jer ona već vrišti, nema svrhe da je sada uspavam, bolje makar da pomognem Gotiju. Ulazna vrata – skroz bela, sa mesinganim zvekirom – otvaraju se i na njima stoji neki momak, oko sedamnaest-osamnaest godina i sleđen zuri u nas i kaže mama i ja ga gledam, pogledi nam se susreću i u njegovim očima i preko

² Prsten koji okružuje brojčanik sata. (Prim. prev.)

njegovog ramena vidim život potpuno različit od svog, nešto bolje možda, nešto bez toliko oštrih ivica i slomljenih stvari. A mi i dalje pokušavamo da joj maznemo sat i Goti se odjednom okreće i udara ženinog sina u lice i dečko pada i Goti zalupi vrata i opet smo sami s njom. I ja snimim kako ima veliki dijamantski prsten na domalom prstu i pokušavam da ga skinem, ali on se ne pomera, koža joj se nabira i boli je a ne mogu da ga odvrnem jer nosi i burmu na istom prstu iznad dijamantskog prstena, koja ga praktično blokira. Te joj lomim prst, on se savija skroz unazad tako da joj vrh prsta dotiče zglob u jednom pokretu, što je čudno jer sam uvek mislio da ćeš, ako nekome slomiš prst, osetiti kako mu se lome kosti, čak i čuti, ali ja ne osećam ništa, ovo je poput savijanja papira, kao da je prirodno da se prst ovako savija unazad i ona vrišti uzmi ga samo ga uzmi ali ne mogu, zapravo u roku od nekoliko sekundi vidim kako zbog preloma prst počinje da joj otiče u korenu i sada znam da definitivno neću moći da joj skinem prsten. A vrata se ponovo otvaraju i pojavljuje se čovek u crvenom džemperu i znamo da je sad sve sjebano, moramo da bežimo, ali još uvek se nadamo da možemo da maznemo bar nešto i čovek hvata svoju ženu oko struka i vuče je ka sebi, uvlači je preko praga dok je Goti u fazonu ajde, Snups, zajebi ovo, rođače, moramo da brišemo i okreće se od vrata spreman da zapali nazad u kolica koja nas čekaju nasred ulice, a ja se mislim u fazonu ma zajebi to, ne idem praznih šaka. I čovek uvlači svoju ženu u kuću i dok to radi zatvara vrata za sobom i vidim da u ulaznom holu imaju bež tepih, debeo i mekan poput onih tepiha što upijaju toplotu zalazećih sunčevih zraka pa želite da legnete na njega i zaspite i megabrzo posežem rukom kroz vrata koja se zatvaraju i uspevam da zgrabim ženu za zglob i cimam joj ruku napolje baš u trenutku kada vrata kreću da se zalupe i čovek ih jako zalupi preko ženine ruke i čujem je kako vrišti. Goti se okreće i beži niz stazu ka kapiji, a ja vidim kroz pritvorena vrata da je žena ispustila torbicu pa se saginjem i uzimam je brzinski i vrata se sad otvaraju širom i čovek drži palicu za kriket kojom zamahuje, ali

ja sam već pognut pa mi promašuje glavu iako osećam nalet vazduha po balki dok palica proleće pored. Okrećem se i bežim sa torbicom, niz stazu, kroz kapiju, ali kolica za beg nisu više tamo već polako odmiču niz ulicu, jedna od zadnjih vrata su otvorena i Goti mi više da upadam a čovek trči za mnom vitlajući palicom iznad glave i urlajući od ludačkog besa – nisu to reči već samo galama – i ja trčim za kolicima, udišući jutro, staklene igle sunčeve svetlosti probijaju nebo i padaju svuda oko mene i nisam siguran da ću uspeti, ne uspevam da dotrčim do otvorenih zadnjih vrata i u fazonu sam ne, koji sam bak-suz, ne može se završiti ovako, ne može— Ali onda konačno uspevam i uskačem glavom na sedište i Goti me grabi i – sa nogama koje mi i dalje štrče – kola grme niz ulicu, Goti me uvlači skroz, naginje se preko mene, zatvara vrata i sada nas Tajrel odvozi na sigurno.

Uključujemo se iz ulice na bulevar i govorimo Tajrelu koji je ovo bio kurac, nismo mogli da joj cimmemo čuku, kakvo ludilo, i ja skidam svoju fantomku, Goti skida svoju balku, i to je kao da udahneš vazduh nakon ronjenja u nekom dubokom okeanu, kad ostaneš toliko dugo da i ne shvataš da se zapravo daviš i Goti kaže tebra, ne znam šta se jebote desilo ali nisam mogao da joj skinem sat, jednostavno nisam mogao, vukao sam ali nije hteo da sklizne, a Tajler kaže zakuni se, tebra? ali to kaže nekako odsutno jer se megakoncentriše da nas brzinski izbavi odatle, zbog napetosti mu se bora lice i postaje pepeljastožuto, ali on vozi pametno; ne previše brzo kao da je reč o mahnitom begu, već samo kao da negde mora da stigne tog jutra. Plus kola izgledaju kako treba; ništa upadljivo, ali nisu ni izudarana ni sjebana da ne bi bilo očigledno da je u pitanju polovnjak koji će kasnije biti zapaljen.

Dok on vozi niz bulevar, pored prodavnica i onog normalnog jutarnjeg života koji bi se mogao odvijati bilo gde, pandurska kola prolaze iz drugog smera pored nas zavijajući, plava svetla im se rotiraju u bledim odrazima po zgradama i prozorima koji nestaju na jutarnjoj svetlosti a Goti i ja klizimo sa zadnjeg sedišta i ležemo u prostor za

noge jer znamo da su ta policijska kola tu zbog nas. Ležimo skrupčani na podu kola, noge su nam priljubljene jedne uz druge, tako da izgleda kao da nema nikog na zadnjem sedištu, sa glavama tik iznad prljavštine i prašine na podu i gledam izbliza gumene patosnice, koje iznenada postaju značajne, njihov oblik, tekstura, boja, njihova—

I pandurska kola proleću pored nas u suprotnom smeru ka ulici iz koje smo izašli samo minut ranije i baš sam iznenađen, jer uvek slušaš kako reakcija policije nije dovoljno brza i sva ta sranja, ali ovo je baš bilo brzo, mislim, cela akcija nije mogla da traje duže od tri minuta, verovatno su sin ili otac pozvali muriju dok smo mi još stezali ženu i pokušavali da strgnemo ona sranja sa nje, mada imajući u vidu da je deset ujutru i da nema saobraćaja i da je ono što smo uradili zajebano – pa i nije čudo što su stigli tako brzo. Ali oni ne primećuju Tajrela, nisu čak ni pogledali u pravcu naših kola i mi smo sad već dobro odmakli. Ponovo sedamo na sedište. Vraćamo se ka bazi, izvukli smo se, ne mogu više da nas uhvate.

I Goti kaže nisi normalan, tebra, nisi normalan, žešće me hvali Tajrelu – znaš da Snups nije normalan, nije hteo da ode, kaže on, oči su mu širom otvorene a osmeh beo beo beo. A ja sam u fazonu zajebi, tebra, nisam hteo da palim bez ičega, a Tajrel pita pa šta si maznô, tebra? I ja mu pokažem tašnu – prada, verovatno вреди soma funti – a Tajrel pita jel' ima neke love unutra? I ja počinjem da preturam po njoj.

Sve su to drangulije jedne bogatašice; parfem i skupa krema za ruke i neke vizitke i slična sranja koja ni ne registrujem jer to nisu stvari koje se mogu prodati. A onda uzimam novčanik dok Goti govori Tajrelu rođače, moramo da pozovemo ostale jer ne znamo gde su, i preturam po njenom novčaniku pazeći da Tajrel to ne snimi i vidim sedamsto funti sve u novčanicama od po pedeset, brzo ih vadim i guram duboko u džep jer znam da će Tajrel i ostali hteti svoj deo a ja sam u fazonu ma zajebi, ovo je moje i Gotijevo, niko od njih nije rizikovao svoju slobodu niti odradio ozbiljno ludilo kakvo smo Goti i

ja upravo učinili – bez obzira na to što je pošlo po zlu – i mada je ovo mala suma u odnosu na ono što smo hteli, ovo je moje i niko nema da zna. Obično Džangl, Goti i ja dobijamo najveći deo, nekih trideset procenata od plena. Džangl jer snimi metu i prosledi zadatak nama, ja i Goti jer mi odrađujemo akciju i preuzimamo najveći rizik, a ostatak ide Tajrelu jer sve što on treba da uradi jeste da nas odveze tamo gde će akcija da se odigra i onda da nas izbavi odatle. A sad Tajrel pita šta ima u novčaniku, tebra, ima li kinte? i ja sam u fazonu jok, care, samo gomila kartica i vadim crnu *amerikan ekspres* karticu i svi smo u fazonu jeeebote, jer tako znamo da bi sat i prsten vredeli neko ludilo od para, ono su definitivno bili neki ozbiljni lovatori, kaže Goti. Mislim, bilo nam je jasno da je megabogata na osnovu toga kako je bila obučena, zbog nakita, činjenice da je normalan radni dan i da je njoj ovo samo uobičajeno jutro kada ne radi ništa posebno – verovatno se vraćala iz kafića ili je možda upravo bila kod frizera jer joj je kosa mirisala zaista lepo – i zbog gajbe sa velikim belim vratima kojoj je prilazila, kuće kakvu niko od nas nikad neće moći da priušti, iako volimo da maštamo da ćemo možda moći. Ali crna *amerikan ekspres* je nešto drugo, ona ukazuje na viši nivo bogatstva; čuo sam za nju samo u nekim stihovima repera poput Džej-Zija ili Lil Vejna, Kanjea takođe, gde se oni lože kako su veliki igrači jer imaju crne kartice – ultimativni simbol toga koliko si bogat, koliko si deo prave društvene elite, koliko si iznad većine.

Stavljam karticu u džep, uspomenu na današnji dan i nešto na čemu ionako verovatno nikad neću imati utisnuto svoje ime pa može da stoji i tuđe, nije kao da ću moći da je koristim, verovatno je već poništena, kaže Tajrel, i sve je opet kao i inače; sunce je nevažno, vreme je samo vreme, ljudi na ulici su samo ljudi koji rade šta god da ljudi rade u ponedeljak ujutru, tu su prodavnice i kola i buka. Nebitno.

Prolazimo kroz Golders Grin; deca su dosad već u školi, narod doručkuje u kafićima, prodavnice su otvorene, ljudi ulaze i izlaze iz autobusa, prateći različite i međusobno nepovezane niti svojih života. Goti

razgovara telefonom sa Džanglom govoreći mu kako se stvar sjebala i da se sad vraćamo u bazu u Vilzdenu odakle smo jutros krenuli i u nekom trenutku ugledam druga kolica ispred nas – nisam siguran kada su nam se pridružila, negde posle Golders Grina – i sada samo ćaskam sa Gotijem i još uvek smo megaiznenađeni kako nije mogao da mazne sat jer sam ga video kako to radi fazon u četiri druge prilike, uvek iz prvog i bez problema, ali ovog puta je iz nekog razloga zajebao stvar. I opet prolazimo kroz sve to, šta se desilo na pragu i kad se čuo zvuk vrata koja su se zalupila preko njene ruke i smejemo se, u fazonu tip je 'ladno zalupio vrata preko ženine ruke jer sam uspeo da joj izvučem ruku, kažem ja. I stvar je u tome što nema kajanja, ja ne osećam nikakvo kajanje, Goti ne oseća nikakvo kajanje, i ne radi se tu o tome da smo zli ili o bilo kom drugom moralnom sranju tog tipa. Stvar je u tome što ja zaista ne osećam ništa u vezi sa svim tim. Ona sigurno ne troši ni sekund na razmišljanje o osobama kao što sam ja, i o tome kako je to biti ja. Nju nije briga za mene i mene nije briga za nju. I nije da nju nije briga za mene zbog onog što sam upravo uradio. Nju nije bilo briga za mene i pre nego što je naletela na mene i to je zbog toga što smo oboje zatvoreni u svojim malim svetovima. I zato zajebi kajanje. Nema svrhe trošiti vreme na pokušaje da osećaš nešto ako ti se to osećanje ne javlja prirodno. U svakom slučaju, tako da—

I tako se zaustavljamo na parkingu ispred niske zgrade u Vilzdenu gde smo se našli ranije tog jutra. Stavljam svoju balku u džep sa lovom samo da bi postojao razlog što on izgleda nabudženo. Izlazimo iz kolica i Tajrel i Goti pale cigarete dok se druga kolica zaustavljaju, metalnosivi porše, u kojem se Džangl uvek kotrlja sa svojim nećakom Pestom, kako bi mogao da snimi ljude koje treba odraditi. To su idealna kola jer su suviše moćna – suviše skupa – da bi se dovela u vezu sa haotičnom akcijom, te Džangl može dobro da snimi ljude iz njih i oceni koga treba zaskočiti. Plus, kada se vozimo u konvoju – obično oni ispred nas jer osmatraju a mi smo ti koji u stvari odrade ludilo – deluje da nema šanse da smo zajedno jer njihova kola izgledaju

uglađeno i mislim, daj, oni ekipa u poršeu, mi u nekakvom sjebanom polovnjaku. Niko ne privlači ribe kolicima kao što su naša, kapirate.

Dobro je ovo mesto, daleko je od našeg kraja ali u isto vreme nije previše udaljeno od blokova, niko od nas ne živi na ovom bulevaru niti ima veze s njim, a ovaj veliki parking je okružen ogradom i visokim žbunjem pa nas niko ne vidi sa ulice. Džangl izlazi iz kolica namrštenog čela. Pest takođe izlazi, postavlja pitanja, ali ga Goti i ja ignoriramo i obraćamo se Džanglu, sve mu opet prepričavamo, pokazujemo mu torbu a on kaže sakrij to, čoveče, zajebi to sad, možda se vratimo kasnije jer takve torbe još uvek mogu da se utope za kintu, i ja odlazim i štekujem torbu u jedan od visokih žbunova pored ograde i pokrivam je uvelim lišćem. Goti i Džangl pričaju nasamo, tiho, Džangl je glavni lik koji nam organizuje pljačke ali ima žvaku, naročito sa Gotijem. Tajrel i Pest su samo sporedni likovi, samo vozači, nisu oni ti koji odrađuju plen, nemaju oni herca kao Goti i ja. Ali smešno je koliko obojica paze na izgled čak i kad idu u akciju. Pest uvek forsira svoj zub od belog zlata sa dijamantom na njemu a Tajrel nosi neke bele moskino pantalone kao da je krenuo na žurku. Kao da će da smuva neke seksi ribe i dobije njihove telefone dok odrađujemo pljačku. Mada ima smisla da ne izgledaš kô krimos ako si vozač jer ne želiš da privlačiš pažnju ili da izgledaš kao da ne možeš da priuštiš kolica koja voziš.

I tako Džangl i Goti razgovaraju, skroz namršteni i dok im prilazim čujem Džangla kako kaže ne, Goti, moramo odmah da nabavimo nova kolica. Džangl se naginje napred i unosi Gotiju u lice, Goti stavlja ruke u donji deo trenerke, izmičući se svaki put kada se Džangl nagne kao da ne želi da mu reči iz Džanglovih usta priđu preblizu, a ja ne uspevam da čujem o čemu govore. Goti kaže zajebi to, tebra, ja ne radim takvo ludilo nakon ovog što se upravo desilo, nema šanse, i onda govori o tome kako veruje jedino svom instinktu i kako oseća da nije dobro ići tamo ponovo. I Džangl žuri da izbacii reči iz usta ali se Goti okreće i u fazonu je ne radim to, to je previše. Povlači jak dim a zatim baca cigaretu. Ja pitam šta se dešava, Džangl? I on mi

objašnjava; da moramo da kupimo druga kolica za buduće akcije, pa hoće da jedan od nas upadne u prodavnicu odeće u Golders Grinu u kojoj ima prodavačica koja stalno nosi dejtona roleks i mazne joj taj sat sa ruke kako bismo iskoristili kintu od te akcije da kupimo nova kolica za beg. Naravno da ćemo nešto love i da zadržimo za sebe, brzo dodaje a zatim okreće glavu i pljuje u žbun. I Goti se okreće ka meni i u fazonu je ne, Snups, zajebi to, imam osećaj da će nešto da krene po zlu – i čujem kola koja prolaze niz bulevar iza žbunja, ali to zvuči kao u daljini, kao da se svet udaljava od mene.

To nikada pre nije bio problem. Džangl uvek nabavlja naša kolica za beg kao što je kupio ova u kojima smo se vozili ovog jutra; mislim, on je taj koji je sastavio ovaj tim, tako da ovo ne bi trebalo da predstavlja neki problem. On zna da smo Goti i ja provereni lovci na plen, zna da smo spremni na sve, pa ovo je prvi put da je pošlo po zlu, trebalo bi da zna da ćemo sledeći put nadoknaditi gubitak, pa i više od toga. Ali sada hoće da idemo i odradimo megaludilo – mislim, da se vratimo u Golders Grin odakle smo praktično upravo došli – i sve to samo da bismo nabavili kintu za druga kolica. Goti je u pravu, mora da je tamo sad frka, murija će definitivno tražiti počinioce. A onda još da odradimo radnju usred bela dana? Da opljačkamo prodavačicu u radnji? Ništa prikradanje, ništa šunjanje, ništa slično. Samo pravo unutra, u fazonu zabole me za sve, da je odradim u tom haosu i sravnju, a neću moći ni da stavim balku jer bi me verovatno spazili i pre nego što uđem, a ne znam ni gde su kamere i sve to.

Gledam u Gotija, a Džangl mi stavlja ruku preko ramena i odvodi me u stranu, dalje od ostalih, ali njegova ruka suviše mi stiska vrat a rukav njegove kožne jakne škripi poput zmiije kad odbacuje svoju kožu i oseća se na ustajale cigarete i afteršejv, i kaže mi Snups, znam da možeš, to je laganica, sve što treba je da udeš u radnju; kada vidiš tu ženu, priđi joj smireno a onda joj brzo mazni sat sa ruke.

Ja sam uvek naložen, imam kintu u šteku ali uvek hoću još, pa ga puštam da me odvede u stranu, iako njegova ruka na mojim ramenima

postaje sve teža i teža. Pitam Džangla kako to tačno da izvedem? On mi pokazuje na svom roliju³ kako da zgrabim kućište sata i cimnem ga pod uglom, objašnjavajući da će se zbog iznenadnog pritiska slo-
miti delić gde se kućište vezuje za remen. Isprobavam na njegovom
zglobu to što mi je pokazao, ali onda pomislim zajebi ovo, ako Goti
neće onda jok, ovako ću da najebem za sva ludila koja sam odradio.
Puštam njegov sat i kažem ne, čoveče, ovo sranje je previše za mene,
suviše toga može da pođe naopako, neću to da radim.

Okrećem se da ne bih gledao Džanglovu facu i odlazim do Gotija.
Za trenutak je iza mene samo tišina a onda se svet ponovo javlja,
bučan, užurban, postojan. Prilazim Gotiju i on već zna da sam rekao
ne i lice mu je skroz smireno i crnilo njegovih očiju sada se istopilo i
on kaže veruj mi, Snups, bolje je da slušaš svoj instinkt i ne obraćaš
pažnju. Ne obraćaj pažnju. Koga boli kurac šta oni misle, nemaš šta
da dokazuješ, tebra, on već zna da ti to možeš. Nije dobra ideja da
radimo ovo sranje, tebra, znam da će poći naopako.

I ne primećujem kako se rastajemo. Džangl kaže nešto tipa kako
će nas zvati kasnije i mi bacamo pesnaju Pestu i Tajrelu. Tajrel odlazi
prema Kriklvudu, Džangl i njegov nećak odvoze se u poršeu a Goti i
ja se vraćamo nazad u Južni Kilbern. Kažem mu šta ja mislim, da je
Džangl jednostavno trebalo da kupi nova kolica da opet idemo po
plen i šta se dešava, tebra? Zar ne bi trebalo da je on nekakav jebeni
bos koji sve organizuje, a ne da pravi ovakve poteze kô da nema kinte,
zajebi to, kažem. A Goti klima glavom i u fazonu je tako je tako je, i
mislim da nam je obojici jasno – iako to ne izgovaramo naglas – da
nećemo više da odrađujemo akcije sa Džanglom, nikada više.

Dok se približavamo Južnom Kilbernu, sivi oblaci vuku se poput
teških sunđera po nebeskoj koži a sunce krije svoje lice od grada. Da-
jem Gotiju njegovu polovinu od sedam glava koje sam izvadio iz nov-
čanika, što mu malo popravljaja raspoloženje, i dok hodamo niz Kilbern

³ Engl. *Rolly* – roleks. (Prim. prev.)

lejn, kaže mi da bacim crnu *amerikan ekspres* karticu. Naginjem se nad šaht i pretvaram da je bacam unutra, a u stvari je sakrivam ispod rukava. Želim nešto što će me podsećati na ovaj dan. Nema šanse da nas provale preko nje osim ako je ne pronađu, a ja ne planiram da dozvolim da se to desi. Nastavljamo nazad prema Južnom Kilbernu, ka blokovima, da malo izblejimo na Bimzovoj gajbi. Sad možemo da kupimo kesicu ili dve, ili ćemo možda uzeti i četvrt unce, da se baš razbijemo, a onda ćemo uskočiti na metro skroz urađeni i otupljeni i vratiti se u istočni London. Kao što sam rekao Gotiju jutros kad smo krenuli da odradimo ovo ludilo, moram sutra da ustanem lagano i rano, pun energije za predavanje na faksu u devet.

JUŽNI KILBERN

POSTOJE DVE-TRI RADNJE u naselju i kad god idem da kupim cirke ili rizlu ili nešto treće, uvek su tu beli posteri zalepljeni na izlog radnje na kojima pri vrhu velikim crvenim slovima piše UBISTVO, a ispod se nalazi zrnasta fotografija nekog lika zvanog Triks i nekakav tekst o nagradi, 20.000 funti za bilo kakvu informaciju, ostajete anonimni, bla bla.

A desilo se to da je Triks bio dužan svom najboljem prijatelju Kriperu neku lovu – soma ili otprilike tako nešto. Cela ekipa iz D-bloka blejala je napolju na suncu, i Triks je bio tamo, tek izašao iz mardelja nakon godinu i po zbog posedovanja droge sa namerom rasturanja, i stvar je bila u tome da je dugovao Kriperu lovu jer je Kriper pazio na njegovu devojku dok je on bio iza rešetaka – davao joj kintu za šoping, kupio nova kolica za bebu, vozio je u zatvorske posete – i Kriper je smatrao da mu je Triks sada dužan. I tako tog dana, kada su svi bili napolju na suncu u D-bloku, Kriper prilazi i pita Triksa kada ću dobiti svoje pare? A Triks kaže ništa ti nećeš dobiti, pičko, uradi šta moraš, i Kriper, koji je imao pištolj kod sebe, upuca Triksa i odšeta. Bio je to vruć julski dan, svi iz bloka su bili napolju – odmah pored parka koji se proteže ispred Vordsvort hausa – i Goti je bio tamo i kaže mi kako se Triks uhvatio za grudi tačno preko srca gde je bio pogođen i hodao ukруг nekih deset sekundi ne ispuštajući nikakav zvuk, pre nego što je pao. Ništa kao u filmovima, tebra, kaže Goti. Možda Kriper ne bi

to uradio da napolju nije visila cela ekipa iz bloka i upijala sunce. Ali bila je tamo, a Triks ga je fazon ponizio, nije ukazao čoveku ni trun-ku poštovanja, pa je Kriper morao da uradi nešto. I sada poster i sa natpisom *ubistvo* stoje zalepljeni na izlozima jer nije bilo svedoka, niko nije pružio dokaze policiji, niko od prisutnih nije hteo da priča sa murijom, a svi znaju ko je to uradio. Čak i Triksova mama i sestra.

Posle sam načuo nešto kako je Kriper zapalio na Jamajku, ali je onda imao neku gadnu saobraćajku i skroz se sjebao i morao je da se vrati na lečenje, fazon da je ostao tamo u bolnici, završio bi skroz paralizovan. Pa se vratio nazad u London a murija ga je čekala, uhapsili su ga čim je iz aviona kročio nogom na Hitrou. Ali ipak na kraju nisu mogli da ga optuže. Nijedan svedok se nije pojavio i kapiram da nije ostao paralizovan ili tako nešto, jer sam ga video u *Kvins Ajs Boulu* prošle nedelje sa nekom ribom, mada mi je ortak koji ga je takođe video rekao kako mu je jedna strana lica sjebana kao kod Dvolikog. Tako nešto se može desiti samo u Južnom Kilbernu. Mislim, zamisli ovo: izađeš jednog jutra iz svoje zgrade, odeš do zgrade prekoputa ispred koje svi kuliraju, puše, pričaju, šta god, vidiš neprijatelja i posvađate se, i ti ga ubiješ na licu mesta a onda odeš kući, koja ti je na minut hoda odatle, dvadeset sekundi ako trčiš, i to ti dovoljno govori koliko je odsečeno i zatvoreno ovo mesto.

Ono se nalazi između Mejda Vejla, kojeg čine viktorijanske zgrade i kuće od crvene cigle sa stubovima na avenijama sa drvoredima, i železničke stanice Kvins Park, gde se ulice ulivaju u područja puna protivrečnih životnih stilova. Kada dolaziš iz Mejda Vejla, ideš pravo kroz Molvern roud, prolaziš pored kladionice, pilećeg fast-fuda, dva lokala sa kineskom hranom i prodavnice na uglu sa leve strane, i malih prljavih kuća sa satelitskim antenama načičkanim na njima i pošte na malom trgu na kojoj su uvek spuštene zastori, išarane crnim sprejom, sa desne, i praktično si već na ulazu u Južni Kilbern. Znaš da si tamo i pre nego što stigneš jer vidiš nizove stanova u niskim zgradama pored kojih prolaziš, a iza njih su visoki braon soliteri koji kao da su se

srušili sa neba, toliko čvrsti da su se zabili u Zemlju. I znaš da si na nekom skroz drugačijem mestu jer samo nakon deset sekundi šetnje Molvern roudom nasred trotoara ugledaš kameru koja visi na vrhu stuba ofarbanog antivandalskom farbom, a ispod nje i metalne šiljke koji podsećaju na Isusovu krunu a koji su tu za svaki slučaj. A kamera se zaista i pomera, okreće se unaokolo i snima ulicu i primetio sam već ranije kako me posmatra, polako me prateći dok prolazim pored nje.

Dalje niz Molvern roud nalazi se još jedna kamera na vrhu stuba i onda stižeš do zgrada, počevši sa Blejk kortom, i Dickens hausom pored njega, koji ima osamnaest spratova. Oni se izdižu poput kule, posipajući plavu senku svuda po tebi ako se suviše približiš, i osećaš kako hladnoća izbija iz popucalog betona a tišina se sprema da pukne kroz sve prozore. Kad nastaviš pored tih zgrada nailaziš na mali park, zapravo običnu livadu ispod braon solitera koji zure zdesna, i još jednu od onih nadzornih kamera na vrhu stuba, povezanu sa nekim nevidljivim kontrolnim centrom ko zna gde. Kad prođeš park stižeš do Karlton vejla, a to je ovaj dugački bulevar koji preseca naselje na dva dela bujicom kola koja idu gore i dole, svaka na svom putu ka nekom drugom mestu, jer ovde niko nikada ne staje. Nekada je tu bio betonski nadvožnjak, kao neki most koji povezuje jedan deo naselja sa drugim, kao da je hteo da pruži ljudima šansu da provedu život a da ne moraju da kroče van naselja, da uvek ostanu unutar njega, čak i onda kad prelaze iznad dugačkog bulevara punog saobraćaja i drugih života koji promiču ispod njih.

Na drugoj strani Karlton vejla nalazi se Pil Prisinkt, mali betonski trg okružen zgradama sa plavim i sivim fasadama i belim balkonima, a u centru tog naselja, ispred niza prašnjavih prodavnica i niskih zgrada, još jedna kamera sa metalnim šiljcima ispod i natpisom „Video-nadzor radi. Kamera je u funkciji”. Uvek vidim kako se ova kamera pomera, prateći ekipu koja se muva po naselju, i tu stranu Južnog Kilberna nazivamo Prisinkt a onu drugu – sa soliterima boje rđe dole kod Molvern rouda – zovemo D-blok.

Bilo mi je sedamnaest kada sam prvi put došao u Južni Kilbern. Živeo sam kod Ujka Tija u D-bloku, u Blejk kortu, petospratnoj zgradi pored Dikens hausa, i uvek su ispred ulaza u Blejk kort visili džankiji, vlažni i lepljive kože, sa trulim crnim zubima i žutim očima i odećom koja je smrdela na kiselo, žudeći da nabave belo i krek, a veći deo ekipe iz Južnog Kilberna blejao je na platou ispred zgrade po imenu Vordsvort haus, odmah pored Dikens hausa, koja je gledala na deo parka kojim niko nije prolazio, iako je postojala stazica kroz park koja je izlazila tačno na Vordsvort, pa bi mogao da uštediš vreme kada prelaziš iz jednog dela naselja u drugi. Ali većinu vremena na balkonima⁴ je visila ekipa sa navučenim kapuljačama, osmatrajući džankije, muriju i neprijatelje, i nisi želeo da privučesh njihovu pažnju. Ludo je to što tek kada sam počeo da slušam predavanja iz književnosti, shvatio sam da svi betonski soliteri Južnog Kilberna u D-bloku nose imena po velikim engleskim književnicima: Blejk kort po Vilijamu Blejku, Ostin haus po Džejn Ostin, Bronte haus po sestrama Bronte, Dikens haus po Čarlsu Dikensu i Vordsvort haus po Vilijamu Vordsvortu, što je zgrada gde bleji cela ekipa i baš ona zgrada koju i nazivaju D-blok.

Čim uđeš u neku od zgrada, već si pod prismotrom. Ne računajući kamere na stubovima koje prate svakog ko ide ulicama blizu naselja, veliku kameru u centru Prisinkta i onu na dečjem igralištu u središtu naselja – ne računajući sve to, recimo kada ulaziš u Blejk kort, postoji još jedna kamera odmah iznad ulaza. Kad uđeš unutra, tu je još jedna kamera koja snima iz ugla, zakačena na prljavi plafon, i žuti plastični natpis na zidu na kojem piše „Ova zgrada nalazi se pod video-nadzorom”, a ispod „BRENT HAUSING PARTNERŠIP POMAŽE U SPREČAVANJU ZLOČINA I PROMOVIŠE JAVNU BEZBEDNOST”. Kada uđeš u lift, i tu je takođe jedna kamera, kao i ogledalo prekriveno našvrljanim imenima tako da je tvoj odraz u njemu isečen na delove.

⁴ Ono što autor u celom romanu naziva balkonom nije zapravo balkon, već spoljašnji hodnik (otvoren sa jedne strane) koji se pruža dužinom zgrade i odakle se ulazi u stanove. (Prim. prev.)

Bio je neki lik kog su zvali Bišop, koji je jedne letnje noći napravio žurku u svom stanu u Dickens hausu. Bišop se nije radio, nije bio umešan ni u kakve mutljivine, bio je samo prosečan lik iz Južnog Kilberna, ali je njegov rođak sa nekoliko ortaka ukrao nakit nekim velikim igračima iz Južnog Kilberna i zapalio. Niko nije mogao da ih nađe u severozapadnom Londonu, ali problem je bio taj što su ti likovi koje su opljačkali bili Bagz Banijevi ljudi. I tako u dva sata ujutru, u jeku Bišopove žurke, Bagz Bani upada u stan, maskiran, pijan i sa glokom devetkom u ruci, i puca Bišopu u grudi. Bišop pokušava da pobegne, drma ga adrenalin, istrčava na balkon i skače. Ali stan je na drugom spratu Dickens hausa tako da lomi noge kada doskoči. Neko gasi muziku na žurci i svi čuju Bišopa kako doziva upomoć. Ljudi istrčavaju iz zgrade, svuda uokolo su vrisci, glasovi i glasna tišina šoka koja treperi kroz topao letnji vazduh. Bani zatim izlazi iz zgrade, prilazi Bišopu i overava ga tri puta u glavu a onda nestaje u noći. I tako Bišop umire u senci zgrade, držeći se za slomljene noge, ne znajući ništa o Čarlsu Dickensu, a mesec i zvezde ne sijaju nad njim jer svetlosno zagađenje iz grada noću spaljuje nebeski trbuh u uljastu izmaglicu.

Niko nikada nije uhapšen zbog toga. Nije bilo svedoka. A i sada ako želite da saznate bilo šta o tome, Bišop kao da nikad nije ni postojao. Ako pokušate da izguglate njegovo ime, naći ćete đoku. Kada murija objavi svoju listu nerešenih ubistava u prestonici, Bišopovo ime nikada nije na njoj. Gotovo kao da se nikad nije ni desilo. Ali zato je to bila jedna od prvih stvari koju sam čuo kada sam se doselio ovde; sećam se kako je Ujka Ti rekao misliš ona zgrada tamo 'de je onaj dečko upucan pa skočio sa balkona – tako je hteo da se uveri, s kim god da je pričao, da se misli baš na Dickens haus, jer za ljude poput Ujka Tija, koji su tu proveli veći deo svog života, to je bila glavna asocijacija na tu zgradu. A ekipa iz JK-a zna šta se desilo, mnogi koji žive ovde sećaju se; mislim, većina stanara samo je trebalo da izađe na prozore nakon što ih je probudila pucnjava i videli bi Bišopa i dramu dolaska ambulantnih i pandurskih kola, a oni brži možda su